

Vergaderjaar 2024–2025

36 613 XVII

Wijziging van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2024 (wijziging samenhangende met Miljoenennota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp,
R.J. Klever

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de Voorjaarsnota 2024 van hoofdstuk XVII van de begroting van het Rijk.

Hoofdstuk 2 bevat per beleidsartikel een tabel budgettaire gevolgen van beleid. Na de tabel «budgettaire gevolgen van beleid» wordt een toelichting op de mutaties gegeven. Hierbij worden per artikel de mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in onderstaande staffel (tabel 1) conform de Rijksbegrotingsvoorschriften toegelicht. De wijzigingen van de verplichtingen worden alleen toegelicht wanneer ze groter zijn dan 10% ten opzichte van de vorige stand op artikelniveau.

De ombuigingen op ODA uit het Hoofdlijnenakkoord beginnen in 2025. Deze hebben daarom geen effect op de mutaties in deze suppletoire begroting.

Verhogingen van verplichtingenbudgetten leiden niet tot overschrijdingen van het meerjarige kasbudget. Waar het meerjarige kasbudget wordt aangepast, wordt dit toegelicht in de begroting 2025.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleidsartikelen

Artikel 1: Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Duurzame economische ontwikkeling, handel en investeringen (bedragen x € 1.000)

Art.		Stand eerste suppletoire begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	447.880	42.450	490.330
	Uitgaven	607.093	42.450	649.543
1.1	Duurzaam handels- en investeringssysteem, inclusief MVO	36.614	- 50	36.564
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	21.229	0	21.229
	MVO en beleidsondersteuning (ODA)	15.506	0	15.506
	MVO en beleidsondersteuning (non-ODA)	5.723	0	5.723
	<i>Opdrachten</i>	2.281	- 50	2.231

	Stand eerste suppletore begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Suppletore begroting september (2)	Stand suppletore begroting september (3) = (1) + (2)
MVO en beleidsondersteuning (non-ODA)	2.281	- 50	2.231
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>1.909</i>	<i>0</i>	<i>1.909</i>
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	1.909	0	1.909
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>11.195</i>	<i>0</i>	<i>11.195</i>
MVO en beleidsondersteuning (ODA)	5.000	0	5.000
Contributies internationaal ondernemen (non-ODA)	6.195	0	6.195
1.2 Versterkte Nederlandse Handels- en Investeringspositie	104.469	0	104.469
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>30.781</i>	<i>0</i>	<i>30.781</i>
Programma's internationaal ondernemen	10.000	0	10.000
Versterking concurrentiepositie Nederland	6.502	0	6.502
Invest Internationaal	9.780	0	9.780
Dutch Trade and Investment Fund	4.499	0	4.499
<i>Garanties</i>	<i>1.500</i>	<i>0</i>	<i>1.500</i>
Dutch Trade and Investment Fund	1.500	0	1.500
<i>Opdrachten</i>	<i>23.948</i>	<i>0</i>	<i>23.948</i>
Programma's internationaal ondernemen	11.216	0	11.216
Dutch Trade and Investment Fund	4.186	0	4.186
Wereldtentoonstelling	8.546	0	8.546
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>48.240</i>	<i>0</i>	<i>48.240</i>
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	48.240	0	48.240
1.3 Versterkte private sector en arbeidsmarkt in ontwikkelingslan- den	466.010	42.500	508.510
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>192.043</i>	<i>42.500</i>	<i>234.543</i>
Marktontwikkeling en markttoe- gang	15.050	32.500	47.550
Economic governance and institutions	19.900	0	19.900
Financiële sector ontwikkeling	66.375	0	66.375
Infrastructuurontwikkeling	27.300	10.000	37.300
Duurzame productie en handel (Jeugd)werkgelegenheid	42.790	0	42.790
Nexus onderwijs en werk	9.000	0	9.000
Nexus onderwijs en werk	5.128	0	5.128
Lokale private sector ontwikkeling	6.500	0	6.500
<i>Leningen</i>	<i>38.873</i>	<i>0</i>	<i>38.873</i>
Infrastructuurontwikkeling	8.873	0	8.873
Financiële sector ontwikkeling	30.000	0	30.000
<i>Garanties</i>	<i>10.000</i>	<i>0</i>	<i>10.000</i>
Financiële sector ontwikkeling	10.000	0	10.000
<i>Opdrachten</i>	<i>58.000</i>	<i>0</i>	<i>58.000</i>
Marktontwikkeling en markttoe- gang	12.000	0	12.000
Economic governance and institutions	17.000	0	17.000
Financiële sector ontwikkeling	1.000	0	1.000
Infrastructuurontwikkeling	1.750	0	1.750
(Jeugd)werkgelegenheid	26.250	0	26.250
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>24.000</i>	<i>0</i>	<i>24.000</i>
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	24.000	0	24.000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>143.094</i>	<i>0</i>	<i>143.094</i>
International Labour Organisation	5.700	0	5.700
Lokale private sector ontwikkeling	40.762	0	40.762
Marktontwikkeling en markttoe- gang	16.167	0	16.167

	Stand eerste supplettoire begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
Partnershipprogramma ILO Economic governance and institutions	6.450	0	6.450
Financiële sector ontwikkeling	6.000	0	6.000
Infrastructuurontwikkeling	16.000	0	16.000
Nexus onderwijs en werk	41.865	0	41.865
<i>Nog te verdelen</i>	10.150	0	10.150
<i>Nog te verdelen</i>	0	0	0
Ontvangsten	14.000	0	14.000

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor artikel 1.3 wordt verhoogd met EUR 42,5 miljoen, waarbij EUR 32,5 miljoen wordt verplicht voor de RVO Ukraine Partnership Facility (UPF) voor samenwerking met het Nederlandse bedrijfsleven ten behoeve van de wederopbouw in Oekraïne en duurzaam herstel van de economie en EUR 10 miljoen voor de Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO) voor ondersteuning van de Oekraïense private sector.

Uitgaven

Artikelonderdeel 1.3

Het uitgavenbudget voor artikel 1.3 wordt verhoogd met EUR 42,5 miljoen, waarbij EUR 32,5 miljoen wordt ingezet voor de RVO Ukraine Partnership Facility (UPF) voor samenwerking met het Nederlandse bedrijfsleven ten behoeve van de wederopbouw in Oekraïne en duurzaam herstel van de economie en EUR 10 miljoen voor de Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO) voor ondersteuning van de Oekraïense private sector.

Artikel 2: Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2 Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid, water en klimaat (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste supplettoire begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Supplettoire begroting september (2)	Stand supplettoire begroting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	1.278.449	73.645	1.352.094
Uitgaven	934.787	145	934.932
2.1 Voedselzekerheid	392.345	0	392.345
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>106.432</i>	<i>0</i>	<i>106.432</i>

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)	
	Realiseren ecologische houdbare voedselsystemen	13.000	0	13.000
	Bevorderen inclusieve, duurzame groei in de agrarische sector	20.000	0	20.000
	Kennis & capaciteitsopbouw ten behoef van voedselzekerheid	3.000	0	3.000
	Uitbannen huidige honger en voeding	19.000	0	19.000
	Voedselzekerheid	51.432	0	51.432
	<i>Opdrachten</i>	14.728	0	14.728
	Kennis & capaciteitsopbouw ten behoef van voedselzekerheid	12.000	0	12.000
	Realiseren ecologische houdbare voedselsystemen	2.728	0	2.728
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	3.132	0	3.132
	Rijksdienst voor ondernemend Nederland	3.132	0	3.132
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	268.053	0	268.053
	Voedselzekerheid	145.646	0	145.646
	Realiseren ecologische houdbare voedselsystemen	24.000	0	24.000
	Bevorderen inclusieve, duurzame groei in de agrarische sector	40.500	0	40.500
	Kennis & capaciteitsopbouw ten behoef van voedselzekerheid	26.000	0	26.000
	Uitbannen huidige honger en voeding	31.907	0	31.907
	<i>Nog te verdelen</i>	0	0	0
	<i>Nog te verdelen</i>	0	0	0
2.2	Water	192.107	0	192.107
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	54.601	0	54.601
	Waterbeheer	29.412	0	29.412
	Drinkwater en sanitatie	25.189	0	25.189
	<i>Opdrachten</i>	3.750	0	3.750
	Waterbeheer	3.750	0	3.750
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	2.000	0	2.000
	Rijksdienst voor ondernemend Nederland	2.000	0	2.000
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	131.756	0	131.756
	Waterbeheer	85.656	0	85.656
	Drinkwater en sanitatie	46.100	0	46.100
2.3	Klimaat	350.335	145	350.480
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	97.205	0	97.205
	Klimaat algemeen	33.005	0	33.005
	Hernieuwbare energie	26.000	0	26.000
	Dutch Fund for Climate and Development	10.000	0	10.000
	Bosbehoud	28.200	0	28.200
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	3.400	0	3.400
	Rijksdienst voor ondernemend Nederland	3.400	0	3.400
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	249.730	145	249.875
	Contributie IZA/IZT	358	0	358
	Klimaatprogramma's (non-ODA)	1.495	145	1.640
	Klimaat algemeen	11.235	0	11.235
	Hernieuwbare energie	56.000	0	56.000
	UNEP	8.642	0	8.642
	Bosbehoud	11.000	0	11.000
	Multilaterale klimaatfondsen	127.000	0	127.000
	Resilience and Sustainability Trust	34.000	0	34.000
	<i>Nog te verdelen</i>	0	0	0
	<i>Nog te verdelen</i>	0	0	0

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

De verhoging van het verplichtingenbudget op artikel 2 is bedoeld om de nieuwe verplichting aan het *Green Climate Fund* aan te kunnen gaan. Deze kan deels uit het bestaande verplichtingenbudget worden aangegaan, voor de rest wordt het verplichtingenbudget verhoogd.

Artikel 3: Sociale vooruitgang

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 Sociale vooruitgang (bedragen x € 1.000)

Art.	Verplichtingen	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
	Verplichtingen	373.900	132.035	505.935
	Uitgaven	824.723	0	824.723
3.1	Mondiale gezondheid en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten	510.262	0	510.262
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>211.194</i>	<i>0</i>	<i>211.194</i>
	Mondiale gezondheid en SRGR	211.194	0	211.194
	<i>Opdrachten</i>	<i>17.825</i>	<i>0</i>	<i>17.825</i>
	Mondiale gezondheid en SRGR	17.825	0	17.825
	<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	<i>139</i>	<i>0</i>	<i>139</i>
	Rijksdienst voor ondernemend Nederland	139	0	139
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>281.104</i>	<i>0</i>	<i>281.104</i>
	WHO/PAHO	7.122	0	7.122
	Mondiale gezondheid en SRGR	176.580	0	176.580
	UNFPA	60.000	0	60.000
	UNAIDS	23.000	0	23.000
	Partnershipprogramma WHO	14.402	0	14.402
	<i>Nog te verdelen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	Nog te verdelen	0	0	0
3.2	Vrouwenrechten en gendergelijkheid	47.609	0	47.609
	<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>34.109</i>	<i>0</i>	<i>34.109</i>
	Vrouwenrechten	34.109	0	34.109
	<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>13.500</i>	<i>0</i>	<i>13.500</i>
	Vrouwenrechten	7.500	0	7.500
	UNWOMEN	6.000	0	6.000
	<i>Nog te verdelen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	Nog te verdelen	0	0	0
3.3	Maatschappelijk middenveld	202.859	0	202.859

	Stand eerste suppletore begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Suppletore begroting september (2)	Stand suppletore begroting september (3) = (1) + (2)
<i>Subsidies (regelingen)</i>	183.462	0	183.462
Versterking maatschappelijk middenveld	183.462	0	183.462
<i>Opdrachten</i>	7.282	0	7.282
Versterking maatschappelijk middenveld	6.000	0	6.000
Versterking maatschappelijk middenveld Monitoringsfonds	1.282	0	1.282
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	12.115	0	12.115
Versterking maatschappelijk middenveld	12.115	0	12.115
<i>Nog te verdelen</i>	0	0	0
Nog te verdelen	0	0	0
3.4 Onderwijs	63.993	0	63.993
<i>Subsidies (regelingen)</i>	1.500	0	1.500
Onderzoeksprogramma's	1.500	0	1.500
<i>Opdrachten</i>	60.140	0	60.140
Onderwijs	200	0	200
Onderzoeksprogramma's	2.000	0	2.000
Hoger Onderwijs	57.940	0	57.940
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	2.353	0	2.353
Onderwijs	2.353	0	2.353
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het vervolg van het UNFPA *supplies* programma en het *Human Reproduction Program* (HRP) van de WHO worden dit jaar verplicht. Daardoor is in 2024 een ophoging nodig van het verplichtingenbudget.

Artikel 4: Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletore begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Suppletore begroting september (2)	Stand suppletore begroting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	1.077.768	15.000	1.092.768
Uitgaven	1.070.967	15.000	1.085.967
4.1 Humanitaire Hulp	579.017	15.000	594.017
<i>Subsidies (regelingen)</i>	122.000	0	122.000
Noodhulpprogramma's	122.000	0	122.000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	457.017	15.000	472.017
Noodhulpprogramma's	342.000	15.000	357.000
Noodhulpprogramma's non-ODA	1.017	0	1.017

	Stand eerste suppletore begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Suppletore begroting september (2)	Stand suppletore begroting september (3) = (1) + (2)
UNHCR	35.000	0	35.000
UNRWA	19.000	0	19.000
Wereldvoedselprogramma	60.000	0	60.000
4.2 Opvang en bescherming in de regio en migratiesamenwerking	291.295	0	291.295
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>15.500</i>	<i>0</i>	<i>15.500</i>
Opvang in de regio	12.500	0	12.500
Migratie en ontwikkeling	3.000	0	3.000
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>275.795</i>	<i>0</i>	<i>275.795</i>
Opvang in de regio	219.795	0	219.795
Migratie en ontwikkeling	56.000	0	56.000
4.3 Veiligheid en Rechtstaatontwikke- ling	200.655	0	200.655
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>55.453</i>	<i>0</i>	<i>55.453</i>
Legitieme stabiliteit	7.000	0	7.000
Inclusieve vredes- en politieke processen	15.500	0	15.500
Functionerende rechtsorde	32.953	0	32.953
<i>Opdrachten</i>	<i>1.500</i>	<i>0</i>	<i>1.500</i>
Inclusieve vredes- en politieke processen	1.500	0	1.500
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>143.702</i>	<i>0</i>	<i>143.702</i>
Legitieme stabiliteit	4.000	0	4.000
Functionerende rechtsorde	103.202	0	103.202
Inclusieve vredes- en politieke processen	36.500	0	36.500
<i>Nog te verdelen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Nog te verdelen	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor artikel 4.1 wordt verhoogd met EUR 15 miljoen. Deze verhoging betreft een verplichting aan het International Committee of the Red Cross (ICRC) t.b.v. humanitaire hulp in Oekraïne.

Uitgaven

Artikelonderdeel 4.1

Het uitgavenbudget voor artikel 4.1 wordt met EUR 15 miljoen verhoogd. Deze verhoging betreft een bijdrage aan het International Committee of the Red Cross (ICRC) t.b.v. humanitaire hulp in Oekraïne.

Artikel 5: Multilaterale samenwerking en overige inzet

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Multilaterale samenwerking en overige inzet (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletore begroting (incl. amende- menten en NvW) (1)	Mutaties Suppletore begroting september (2)	Stand suppletore begroting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	1.250.034	- 47.573	1.202.461
Uitgaven	495.166	- 62.022	433.144
5.1 Multilaterale samenwerking	289.495	87.500	376.995
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>289.495</i>	<i>87.500</i>	<i>376.995</i>
UNIDO	1.950	0	1.950
UNDP	39.000	0	39.000
UNICEF	44.000	0	44.000
Speciale multilaterale activiteiten	14.587	0	14.587
Assistent deskundigenprogramma	9.000	0	9.000
Internationale Financiële Instellingen	23.058	0	23.058
Middelenaanvullingen multilaterale banken en fondsen	87.789	0	87.789
Kapitaalaanvullingen bij regionale ontwikkelingsbanken	8.111	0	8.111
Bijdrage aan IFI's voor steun Oekraïne	62.000	87.500	149.500
<i>Nog te verdelen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Nog te verdelen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
5.2 Overig armoedebeleid	257.700	- 147.204	110.496
<i>Subsidies (regelingen)</i>	<i>7.867</i>	<i>2.500</i>	<i>10.367</i>
Kleine activiteiten posten en cultuur en ontwikkeling	7.217	2.500	9.717
Nationale SDG implementatie	650	0	650
<i>Opdrachten</i>	<i>150.290</i>	<i>- 149.704</i>	<i>586</i>
Nationale SDG implementatie	290	- 204	86
Programmamiddelen Oekraïne – In-kind steun	2.000	- 2.000	0
Programmamiddelen Oekraïne	148.000	- 147.500	500
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	<i>79.543</i>	<i>0</i>	<i>79.543</i>
UNESCO	4.400	0	4.400
Diverse ondersteunende activiteiten	4.475	0	4.475
Kleine activiteiten posten en cultuur en ontwikkeling	2.381	0	2.381
Schuldverlichting	61.785	0	61.785
Voorlichting op het terrein van Ontwikkelingssamenwerking	250	0	250
Verdragsmiddelen Suriname	6.252	0	6.252
<i>Nog te verdelen</i>	<i>20.000</i>	<i>0</i>	<i>20.000</i>
<i>Nog te verdelen</i>	<i>20.000</i>	<i>0</i>	<i>20.000</i>
<i>Nog te verdelen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
5.4 Nog te verdelen i.v.m.wijzigingen			
BNL en/of toerekeningen	- 52.029	- 2.318	- 54.347
<i>Nog te verdelen i.v.m.wijzigingen</i>			
<i>BNL en/of toerekeningen</i>	<i>- 52.029</i>	<i>- 2.318</i>	<i>- 54.347</i>
<i>Nog te verdelen i.v.m.wijzigingen</i>			
<i>BNL en/of toerekeningen</i>	<i>- 52.029</i>	<i>- 2.318</i>	<i>- 54.347</i>
Ontvangsten	55.806	0	55.806

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget van artikel 5 daalt in 2024. Als gevolg van een aantal overhevelingen naar andere begrotingsartikelen binnen de BHO-begroting in het kader van Oekraïne wordt het verplichtingenbudget verlaagd met EUR 60 miljoen. Daarnaast wordt het verplichtingenbudget voor schuldverlichting in 2024 opgehoogd met ca. EUR 11 miljoen omdat de verplichting voor de 13^e middelenaanvulling van het International Fund for Agricultural Development (IFAD) in 2024 wordt aangegaan in plaats van in 2025.

Uitgaven

Artikelonderdeel 5.1

Het uitgavenbudget voor artikel 5.1 wordt met EUR 87,5 miljoen verhoogd. Deze verhoging betreft EUR 58 miljoen via het Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund (URTF) van de Wereldbank voor herstelprojecten ten behoeve van het elektriciteitsnet, wegen, bruggen, onderdak, scholen en ziekenhuizen in Oekraïne, EUR 20 miljoen via de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) voor financiële ondersteuning van de Oekraïense netbeheerder Ukrenergo en EUR 9,5 miljoen voor de levering van tweedehands gasturbines via de EBRD.

Artikelonderdeel 5.2

Het uitgavenbudget op artikel 5.2 wordt verlaagd. Deze verlaging betreft o.a. verschillende overhevelingen naar andere begrotingsartikelen binnen de BHO-begroting in het kader van Oekraïne.

Artikelonderdeel 5.4

Vanuit artikelonderdeel 5.4 wordt conform afspraak EUR 2,3 miljoen overgemaakt naar het Ministerie van OCW voor de loon- en prijsbijstelling over enkele ODA-budgetten op die begroting.